

ΜΕΤΑΙΧΜΙΩ

**ΒΑΣΙΛΗΣ
ΤΖΑΝΑΚΑΡΗΣ**

Ένα
παιδί
μετράει
κεφάλια

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ελληνική πεζογραφία

Υπεύθυνη σειράς

Ελένη Μπούρα

Πρώτη έκδοση Οκτώβριος 2023

© 2023, Εκδόσεις **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

και Βασίλης Τζανακάρης

ISBN 978-618-03-3751-8

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83751

Κ.Ε.Π. 5919, Κ.Π. 19088

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα,
τηλ.: 211 3003500, fax: 211 3003562
metaixmio.gr
metaixmio@metaixmio.gr

Κεντρική διάθεση:
Ασκληπιοῦ 18, 106 80 Αθήνα,
τηλ.: 210 3647433,
fax: 211 3003562

Βιβλιοπωλεία **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

- Ασκληπιοῦ 18, 106 80 Αθήνα
τηλ.: 210 3647433, fax: 211 3003562
- Πολυχώρος, Ιπποκράτους 118,
114 72 Αθήνα
τηλ.: 211 3003580, fax: 211 3003581

Περιεχόμενα

Ένα παιδί μετράει κεφάλια.....	11
1945.....	25
«Πάσχα αγιάζον πιστούς»!.....	41
«Είσαι φασίστας, ρε κομάντο, ναι ή όχι;»	48
Η αδερφή!.....	57
Οι λαγοί.....	64
Ο «γενναίος» λοχαγός με το ποντικίσιο μουστάκι	75
Έρχεται ο Παπαδόπουλος!.....	80
Φαέθων	90
Ραδιο-φωνικά!	98
Ο Μόστρας	106
Η συναγωνίστρια (Γιατί, πατέρα;)	112
Δεύτε τελευταίον ασπασμόν!	118
Η θεία μου, η κυρα-Φωτεινή	122
Η Μαρικάρια	128

Θεσσαλονίκην ου μ' εθέσπισεν	139
Ανέζα	156
Ρίζες	163
Ο ζειμπέκικος	168
Στέλλα Ιωάννου	172
Ή πώς γνώρισα την πραγματική «Δασκάλα με τα χρυσά μάτια»	
Με το ένα μάτι γεμάτο φως του ήλιου	185
Ιστορίες με ληστές - 1	189
Ιστορίες με ληστές - 2	197
Ένας φόβος και μια απογοήτευση	210
Στο πειθαρχικό	223
Ναύτης καβαλάρης	235
Ο εχθρός του λαού	239
Μια ανάσα μάς έμεινε!	249
Από τα ενύπνια μου με τον αρχιστράτηγο!	255

Ένα παιδί μετράει κεφάλια

ΤΟ ΦΟΒΕΡΟ ΜΑΝΤΑΤΟ ΠΗΓΕ ΚΙ ΗΡΘΕ με ταχύτητα αστραπής στη μικρή μας πολιτεία και την ταρακούνησε, έτσι όπως συνήθως γινόταν με όλα σχεδόν τα μαντάτα, τα πολύ καλά και τα πολύ άσχημα. Και γιατί ήταν ακόμη η εποχή της αχόρταγης εκδίκησης και του ζεστού νεανικού αίματος, που σπαταλιόταν αλόγιστα, λες και αυτό ήταν που περίσσευε. Τα καλά μαντάτα θ' αργούσαν να ζεστάνουν τις παγωμένες καρδιές των ανθρώπων, άσε που πολλές από αυτές δεν θα τις ζέσταιναν ποτέ. Αλλά μέχρι να φτάσουν εκείνα, η φρίκη θα χτύπαγε σχεδόν καθημερινά τις πόρτες και τα παράθυρα των σπιτιών κι άλλοτε θα παραμόνευε στις σκοτεινές γωνιές των δρόμων ή στο παγερό σκοτάδι της νύχτας. Άστραφταν κάθε τόσο τα ακονι-

σμένα πελέκια και βούιζαν θυμωμένες οι αδερφοφάδες σφαίρες.

Όμως, παρά το γεγονός ότι η φρίκη και ο τρόμος ήταν συνηθισμένα πράγματα και σχεδόν καθημερινά για όλους τους ανθρώπους, το καινούργιο νέο τούς ταρακούνησε για τα καλά. Όσοι βρίσκονταν στις δουλειές τους σταμάτησαν κι έκαναν γρήγορα γρήγορα τσιγάρο, να συνέλθουν, να πάρουν ανάσα, ν' ανταλλάξουν μερικά λόγια.

Το μεσημέρι, στο καθημερινό οικογενειακό τραπέζι, οι περισσότεροι ήταν αμίλητοι κι ανόρεχτοι. Δεν κατέβαινε το φαγητό. Στα τραπεζάκια από τα δύο μεγάλα καφενεία της κεντρικής πλατείας ο καφές κρύωνε λησμονημένος από όσους είχαν προλάβει να τον παραγγείλουν, και τα ούζα με τον φτωχικό μεζέ έμεναν ρέστα.

Κι όσο κυλούσε η ώρα κι ανέβαινε ο ήλιος οι πληροφορίες επιβεβαιώνονταν, τα πράγματα ξεκαθάριζαν, γίνονταν γνωστές οι λεπτομέρειες, ώσπου στο τέλος το περί ου ο λόγος συμβάν να έχει γίνει σαν πολλά άλλα, που όλα μαζί σμίλευαν τη σκληράδα της καθημερινής πραγματικότητας.

«Από σκληρή πραγματικότητα στις μέρες μας άλλο τίποτα» συνηθίζε να λέει ο Νώντας, ένας κα-

λός επαγγελματίας και τεχνίτης, τενεκετζής, λίγο ξιπασμένος, λίγο αναρχικός, αλλά κατά βάση καλός και βολικός άνθρωπος.

Συνομιλητής του αυτή τη φορά ήταν ο φίλος του ο Μήτσος, ο κουρέας, που κούνησε το κεφάλι του με συγκατάβαση. Ύστερα οι δυο τους ξανακοίταξαν το απέναντι δώροφο σπίτι με τη μεγάλη αυλή, τα πολλά λουλούδια, την κληματαριά με τα σταφύλια της ακόμη άγουρα. Όλες οι κουρτίνες των παραθυρών ήταν τραβηγμένες και στο κάτω πάτωμα η συνταξιούχα δασκάλα, η κυρία Εκάβη, που ήταν η ιδιοκτήτριά του, αυτή τη φορά δεν είχε ανοίξει τα παντζούρια, πράγμα που στη γειτονιά κανείς δεν θυμόταν να ξανάγινε απ' όταν ο άντρας της, ο κυρ Ανέστης, είχε χαθεί με το «Χειμάρρα» πηγαίνοντας για δουλειές του στην Αθήνα. Για το καθημερινό πότισμα, ξεβοτάνισμα, κλάδεμα κι άλλες τέτοιες μικροδουλειές, που τις συνήθιζε σε καθημερινή βάση, ούτε λόγος. Το σπίτι παρέμεινε κλειστό και σιωπηλό, σαν άνθρωπος που κρατούσε την ανάσα του.

Αργά το μεσημέρι το αρχικό μαντάτο είχε γίνει κιόλας παλιό, με καινούργια γεγονότα κι εξελίξεις ακόμα πιο φρικτές κι απάνθρωπες να προστίθενται και να ταρακουνούν και πάλι τη γειτονιά, την πόλη,

τους ανθρώπους. Με την ίδια φρίκη και πάντα με θάνατο και αίμα. Άμα έρθει το ένα κακό, περίμενε και τ' άλλο, συνήθιζαν να λένε οι παλιότεροι, που κι αυτοί ένιωθαν αποσβολωμένοι από το συνεχές μακέλεμα και την τόση αγριάδα των καιρών.

Η συμπλοκή είχε γίνει γνωστή σε όλους. Πολλοί είχαν δει πριν μέρες να καίγεται το μεγάλο βουνό που άρχιζε σχεδόν από την άκρη της πόλης. Βρόνταγε ο θεός του πολέμου και του εμφύλιου μίσους τις οπλές του, ρουθούνιζε φωτιά, μαχόταν να κρεμάσει στον λαιμό του γιορντάνι όσο περισσότερες ζωές. Την επομένη της μάχης άρχισαν να γίνονται γνωστά τα ονόματα των σκοτωμένων. Ιδίως εκείνα των ανταρτών. Μερικοί που είχαν καταφέρει να γλιτώσουν είχαν σπεύσει να ειδοποιήσουν τους συνδέσμους τους, καθώς αρχηγός των σκοτωμένων, ένας παλίκaros μέχρι εκεί πάνω, ήταν ο Ορέστης, ο γιος της κυρίας Εκάβης, της συνταξιούχας δασκάλας, που τόσο την αγαπούσαν μικροί και μεγάλοι, γιατί πολλά ήταν τα χρόνια που δίδαξε σε ένα από τα μεγαλύτερα σχολεία της πόλης. Αλλά η είδηση που συγκλόνισε ήταν ότι πολλά από τα κεφάλια των σκοτωμένων τα είχαν κόψει οι κυνηγοί, ένας εσμός από σιχαμερούς τυχοδιώκτες, που δεν θα

αργούσαν να τα φέρουν στη μεγάλη πλατεία, να τα εκθέσουν σε δημόσια θέα στις σκάλες του υποκαταστήματος της Εθνικής Τράπεζας. Και σχεδόν με το άκουσμα της είδησης, ένα αλαφιασμένο πλήθος ανθρώπων άρχισε να συρρέει σ' αυτή, με την ελπίδα ότι ανάμεσά τους δεν θα βρισκόταν το κεφάλι κάποιου δικού τους φίλου ή συγγενή.

Για πολλά χρόνια αργότερα, σχεδόν σε όλη την υπόλοιπη ζωή του, ο Στέφανος θα θυμόταν εκείνα τα κεφάλια, που ήταν τοποθετημένα έτσι ώστε να σχηματίζουν μια μικρή πυραμίδα και που μπροστά τους συνωθούνταν σιωπηλοί, γνωστοί και άγνωστοι, οι περισσότεροι καταστηματάρχες, που τους ήξερε, γιατί κάπου κάπου η μητέρα του, αλλά κι αυτός ψώνιζαν από τα μαγαζιά τους. Γύρω από τα κομμένα κεφάλια καμιά δεκαριά αγριεμένοι χωροφύλακες, Τεατζήδες και εθνοφύλακες, προσπαθούσαν να κρατήσουν σε τάξη και σε κάποια απόσταση τους ανθρώπους. Μερικοί από αυτούς έβριζαν, έφτυναν και κατέβαζαν κάτι ξεγυρισμένες Χριστοπαναγίες, πράγμα που στον μικρό Στέφανο έκανε μεγάλη εντύπωση. Γιατί στο σχολείο κάτι τέτοιους τους ανέφεραν για υποδείγματα καλών χριστιανών, αγαθών και ενάρετων ανθρώπων, που πολεμούσαν τον εσωτερι-

κό εχθρό, όπως έλεγαν οι δάσκαλοί τους, στο όνομα του Χριστού και της πατρίδας. Και τώρα αυτοί, εκεί μπροστά του, είχαν ξεχειλώσει στα γαμοσταυρίδια.

Οι άνθρωποι που είχαν μαζευτεί γύρω από την «πυραμίδα», ενώ έρχονταν όλο και περισσότεροι, κοίταζαν αμίλητοι, πήγαιναν λίγο πιο πέρα, έκαναν τόπο στους καινούργιους, κουβέντιαζαν χαμηλόφωνα, αν έβρισκαν κάποιον γνωστό τους, ρωτούσαν τους διπλανούς κι ύστερα ξαναέψαχναν με τη ματιά τους περισσότερο ερευνητική, περισσότερο τρομαγμένα, με μια γραμμή πόνου και θυμού να την κόβει στα δύο.

Λίγο πιο εκεί έστεκαν ξεκομμένοι από το πλήθος μερικοί που έμοιαζαν με αγρότες, κτηνοτρόφοι ή κάτι τέτοιο. Είχαν έρθει για να βοηθήσουν στο ξεφόρτωμα από το μικρό στρατιωτικό καμιόνι και στη συνέχεια ανέλαβαν να στοιβάξουν τα κομμένα κεφάλια, το ένα πάνω στο άλλο, το ένα δίπλα στο άλλο, μερικές φορές πετώντας τα ο ένας στον άλλο κι άλλοι κρατώντας τα από τα μαλλιά. Ο Στέφανος τους έβλεπε που κάπνιζαν συνέχεια και ένας δύο είχαν καθίσει σε έναν σωρό από ματωμένα τσουβάλια, σε αυτά με τα οποία, όπως φαίνεται, είχαν κουβαλήσει τα κεφάλια.

Ο Στέφανος δεν έλεγε να ξεκολλήσει τα μάτια

του από πάνω τους. Παρατηρούσε τις τραγιάσκες, βαθιά χωμένες στα κεφάλια τους, τα σέρτικα τσιγάρα, που κάθε τόσο έπαιρναν από μια μεγάλη κούτα στη ρίζα ενός δέντρου, τα σκονισμένα σακάκια τους, τα ριγμένα στους ώμους. Ήταν βρόμικοι, αξύριστοι και μερικοί με ένα χοντρόξυλο στα χέρια, για να στηρίζονται σ' αυτό όταν ήταν όρθιοι. Τελικά φαίνεται ότι ήταν οι πιο ψύχραιμοι κι αδιάφοροι για όλα όσα τραγικά συνέβαιναν γύρω τους.

«Είναι κυνηγοί κεφαλιών!» σιγοψιθύριζαν μερικοί μνημένοι.

Κάτι είχε ακούσει γι' αυτούς ο Στέφανος στο κουρείο του κυρ Μήτσου, καθώς η μηχανή του κουρέματος πραγματοποιούσε μια από τις συνηθισμένες διαδρομές της στο κεφάλι του, όπου δεν άφηνε τρίχα για τρίχα. Είχε ακούσει για πολλά χρήματα, μεγάλες επικηρύξεις και ρεγάλα που τους έδινε το κράτος, γιατί, λέει, το βοηθούσαν να απαλλαγεί από τους αντάρτες άλλοτε με πληροφορίες κι άλλοτε με πράξεις, όπως ήταν το κόψιμο των κεφαλιών και, αν χρειαζόταν, η μεταφορά τους.

Σαν τα κοράκια είχαν ξεσηκωθεί να κάνουν την μπάζα τους ορισμένοι από τους ορεσίβιους, κάτι άθλια και ελεεινά υποκείμενα, στήνοντας χωσιές

και πετσοκόβοντας τους αντάρτες. Αλλά και για μερικούς στα καμποχώρια τα πράγματα δεν ήταν καλύτερα, καθώς επρόκειτο για αντικοινωνικά και λούμπεν στοιχεία, παραδομένα στα όσα τους μολογούσαν τα θηριώδη ένστικτά τους και μόνο. Έπεφταν στα θύματα σαν τους ξηνηστικωμένους λύκους το καταχείμωνο και ύστερα τους έκοβαν τα κεφάλια, τα έχωναν σε ένα τσουβάλι, που συνήθως είχαν μαζί τους, και το παρέδιδαν «αρμοδίως και επί αποδείξει» για ν' αρπάξουν το παραδάκι.

Κι όσο τους παρατηρούσε ο Στέφανος τόσο περισσότερο θυμόταν αυτά που είχε ακούσει. Όμως θέλεις η μικρή απόσταση, θέλεις το κουρασμένο και το αξιολύπητο που είχαν επάνω τους, πολύ γρήγορα έχασε κάθε ενδιαφέρον γι' αυτούς, καθώς τώρα του φάνταζαν ανθρωπάκια μηδαμινά κι αξιολύπητα, που όμως θα πρέπει να πίστευαν σε κάποιον άλλο θεό από εκείνον που τους μάθαιναν στο σχολείο, εκδικητικό κι αδυσώπητο, που δεν έλεγε να χορτάσει με τίποτα τη δίψα του για αίμα.

Θα ήταν λίγο μετά το μεσημέρι, γιατί ο ήλιος χτυπούσε κατακούτελα το πλήθος, όταν ο Στέφανος

σκέφτηκε να αρχίσει το μέτρημα των κεφαλιών, σίγουρος ότι δεν θα ξεφόρτωναν άλλα. Από το μικρό στρατιωτικό αυτοκίνητο οι «κυνηγοί» είχαν κατεβάσει ό,τι ήταν να κατεβάσουν, τα είχαν τακτοποιήσει πυραμοειδώς, όπως είχε ακούσει να εξηγεί ο επικεφαλής γαλονάς, και στη συνέχεια οι περισσότεροι από αυτούς αποτραβήχτηκαν και την άραξαν στον ίσκιο.

Τα κεφάλια ανέδιδαν μια ασύλληπτα γλυκερή μπόχα. Και καθώς ο ήλιος έπεφτε σχεδόν κάθετα επάνω τους και αυτά φαίνεται πως ήταν κομμένα πριν μια δυο μέρες, είχαν κιόλας αρχίσει να σαπίζουν. Σε μερικά οι «κυνηγοί» είχαν βάλει κι από ένα τσιγάρο στο στόμα, «χάριν παιδιάς», άκουσε τον επικεφαλής βαθμοφόρο να εξηγεί, πράγμα που δεν άρεσε καθόλου στον Στέφανο. Από την άλλη, όπως πολύ γρήγορα διαπίστωσε, αυτό θα τον βοηθούσε να μην μπερδευτεί στο μέτρημα.

Στην αρχή μετρούσε από τη βάση της πυραμίδας, αλλά γρήγορα μπερδεύτηκε κι έπιασε να κατεβαίνει από την κορυφή:

«Ένα, δύο, τρία, τέσσερα...».

Προσπάθησε να βάλει σημάδια, να τα χωρίσει σε σειρές:

«...Πέντε, έξι, εφτά, οκτώ...».

Επέλεγε το χρώμα των μαλλιών –ξανθά, μαύρα, καστανά–, αν είχαν μικρά ή μεγάλα γένια, ξεχώριζε όσα είχαν τα μάτια τους ανοιχτά ή κλειστά:

«...Εννέα, δέκα, έντεκα, δώδεκα...».

Αλλά όσο κι αν προσπαθούσε να συγκεντρωθεί, κάποια αδέσποτη κουβέντα, ένα σπρώξιμο, κάποιος που έμπαινε μπροστά τού αποσπούσαν την προσοχή. Τη στιγμή που έφτανε στον αριθμό είκοσι τέσσερα άκουσε λεπτομέρειες για την ενέδρα του στρατού και το μπλοκάρισμα της μεγάλης αντάρτικης ομάδας, που τη διέλυσαν οι τουρτούρες των φαντάρων. Μόνο που αυτό το τελευταίο δεν το πολυκατάλαβε, καθώς το μυαλό του το μπέρδευε με το τουρτούρισμα που ένιωθε αυτός από το κρύο τις χειμωνιάτικες μέρες, ιδίως τα πρωινά που ξεκινούσε για το σχολείο.

Γι' αυτό και κάθε τόσο ξαναγυρνούσε στη βασανιστική του προσπάθεια. Τα αίματα στα κομμένα κεφάλια είχαν ξεραθεί, είχαν μαυρίσει, τα περισσότερα πρόσωπα είχαν φουσκώσει, άλλαξαν χρώμα, έγιναν μαβιά. Κι εκείνη η γλυκερή, απαίσια μυρουδιά. Α! Εκείνη η μυρουδιά θα τον κυνηγούσε για πολλές μέρες αργότερα, λες και είχε κολλήσει επά-

νω του σαν δεύτερο δέρμα και δεν έλεγε να φύγει με τίποτα. Μια βαριά μυρωδιά, που χρόνια αργότερα θα την αποκαλούσε «η μυρωδιά της μνήμης». Πολλοί είχαν κιόλας αρχίσει να φεύγουν, άλλοι είχαν βουλώσει τις μύτες με τα μαντίλια τους, ενώ ολοένα έρχονταν καινούργιοι, που με τη σειρά τους θα προσπαθούσαν να αντέξουν το θέαμα.

Ο Στέφανος είχε ξαναρχίσει το μέτρημα, όταν εκεί προς τ' αριστερά κάποιο από τα κομμένα κεφάλια, από αυτά που αποτελούσαν τη βάση της πυραμίδας, όπως θα έσπευδε να τους εξηγήσει ο δάσκαλός τους, αν ήταν εκεί, του φάνηκε πως του ήταν κάπως γνωστό. Βέβαια, το πρόσωπο είχε τα κακά του τα χάλια, αλλά κάπου το είχε ξαναδεί. Προσπάθησε να συγκεντρώσει το μυαλό του και πάνω εκεί που έσκυβε για να δει καλύτερα, έφαγε μια κλοτσιά στον κώλο, που τον πήγε κάτι βήματα παραπέρα. Ήταν ένας αγριεμένος Τεατζής, που τώρα κουβέντιαζε δήθεν αδιάφορος μ' έναν χωροφύλακα. Ο Στέφανος σκέφτηκε να πάρει από κάτω την πρώτη κοτρώνα που θα έβρισκε και να του τη φέρει στο κεφάλι, αλλά είδε ότι ο άλλος είχε κρεμασμένο παραμάσχαλα το όπλο του και, ήθελε, δεν ήθελε, ηρέμησε. Έτριψε τα πισινά του και με τα δύο χέρια

πάνω από το κοντό του παντελόνι και ξαναζύγωσε τον ματωμένο σωρό από την άλλη μεριά. Δίπλα του παγωμένος έστεκε ο κυρ Μήτσος, ο κουρέας της γειτονιάς τους.

«Κυρ Μήτσο, εκείνο εκεί το κεφάλι» πήγε να πει, αλλά είδε που ο άλλος δεν του έδωσε σημασία και σταμάτησε.

Ξαφνικά έγινε σούσουρο ανάμεσα στο πλήθος κι όλοι έστρεψαν τα κεφάλια τους προς την ίδια κατεύθυνση. Από το βάθος της πλατείας, δίπλα από το βενζινάδικο, ερχόταν κατά τον σωρό η κυρία Εκάβη, η δασκάλα, ψηλή, αγέλαστη, με μαύρα ρούχα και μαύρη μαντίλα σφιχτοδεμένη κάτω από το πιγούνι της. Προχωρούσε αμίλητη και μόνη κάτω από τον δυνατό ήλιο, θλιμμένη έτσι όπως κανείς δεν θυμόταν να την είχε δει μέχρι τότε. Κι όσο ζύγωνε οι άνθρωποι παραμέριζαν, άνοιγαν δρόμο κι ένας δυο έβγαλαν τα καπέλα τους περισσότερο από σεβασμό παρά για να τη χαιρετήσουν. Σαν μια φτερούγα χελιδονιού που πέρναγε ανάμεσά τους, η κυρία Εκάβη, ίσια κι αδάκρυτη, έδειχνε πως ταξίδευε πέρα από τον χρόνο και ότι πετούσε, παρά προχωρούσε. Ο Στέφανος τρόμαξε και για πρώτη φορά ένιωσε να τον στενεύουν τα παπούτσια του. Έδειξαν

έκπληκτοι και οι χωροφύλακες, σήκωσαν τα κεφάλια τους και οι «κυνηγοί».

Η Εκάβη θα είχε φτάσει τώρα στην πρώτη σειρά του πλήθους, όταν ξαφνικά ο Στέφανος θυμήθηκε κι έτρεξε να τη βοηθήσει.

«Να, εκεί πρέπει να είναι ο...» —εκεί κάπου ήταν που μπέρδεψε τη γλώσσα του—, «ο Ορέστης, κυρα-δασκάλα!» κατάφερε να πει κι αμέσως σώπασε και ντράπηκε, νομίζοντας πως δεν έπρεπε να μιλήσει. Η κυρία Εκάβη σταμάτησε και πήρε ανάσα.

«Βοήθησέ με, Στεφανάκη, να τον πάρουμε!» είπε. Εκείνος την ακολούθησε μέχρι τον σωρό και της έδειξε με το δάχτυλο. Τον θυμόταν πολύ καλά τον Ορέστη. Τον γνώριζε από τη γειτονιά, αν και ήταν αρκετά χρόνια μεγαλύτερός του, αλλά τον ήξερε για φοιτητή της ιατρικής κι όχι για τη συμμετοχή του στο αντάρτικο.

Η κυρία Εκάβη έσκυψε και με τον Στέφανο δίπλα της ξεκόλλησε το κεφάλι του γιου της από την πυραμίδα με προσοχή κι ευλάβεια. Σαν να φοβόταν ότι αυτό που έπιανε διέτρεχε μεγάλο κίνδυνο να γίνει χίλια κομμάτια έτσι και της έπεφτε. Ο Στέφανος είδε τα χέρια της, άσπρα και τρυφερά, πρώτα να χαϊδεύουν τα ματωμένα μαλλιά, τη μύτη, το μέ-

τωπο, το στόμα, και δεν είπε λέξη. Μόνο βοήθησε να ανοίξει το κάτασπρο πανί που είχε φέρει μαζί της και να τυλίξει σ' αυτό το κεφάλι του Ορέστη. Ύστερα ανασηκώθηκε με κόπο, το έσφιξε και με τα δύο της χέρια πάνω στο στήθος και χάθηκε μέσα στο σπάταλο φως του ήλιου.

Αλαλο είχε μείνει το πλήθος. Αλαλοι και οι χωροφύλακες. Μόνο όταν η δασκάλα είχε φτάσει σχεδόν στη μέση της πλατείας, ο επικεφαλής τούς έβγαλε ένα μικρό τεφτέρι, σαν εκείνα με τα οποία η μάνα του Στέφανου ψώνιζε τα χρειαζούμενα, και κάτι σημείωσε βιαστικά στις σελίδες του.

Πολύ αργά το απόγευμα κατασυγχυσμένη η Μάρω, η μάνα του, τον ρώτησε, όταν τον είδε να μπαίνει στο μικρό τους σαλόνι, πού τριγύριζε όλη μέρα και δεν έλεγε να συμμαζευτεί.

«Είχαν φέρει κάτι κομμένα κεφάλια στην πλατεία, είκοσι έξι κεφάλια...» είπε εκείνος σκεπτικός και ύστερα σαν κάτι να θυμήθηκε:

«Όχι, έκανα λάθος, στην αρχή ήταν είκοσι εφτά, αλλά ήρθε κατά το μεσημέρι η κυρία Εκάβη, η δασκάλα, και πήρε το δικό της» είπε ζυγώνοντας στο παράθυρο.

Έξω είχε αρχίσει να πέφτει ένα θλιβερό σκοτάδι.

Βίωσα μια σειρά από γεγονότα που συνέβησαν στην πόλη μου τις Σέρρες αλλά και σ' εμένα προσωπικά, που με σημάδεψαν από την παιδική μου ηλικία και που νομίζω ότι έπρεπε να τα καταγράψω με τη μορφή μιας σειράς βιωματικών αφηγημάτων ή και διηγημάτων, στα οποία τα ίχνη της μυθοπλασίας που χρησιμοποίησα δεν αποτελούν το κεντρικό σημείο αναφοράς αλλά βοηθούν στην καλύτερη κατανόησή τους. Όπως η ιστορία που δάνεισε τον τίτλο του βιβλίου, με την εικόνα των κομμένων κεφαλιών ανταρτών και κυρίως η τοποθέτησή τους στο πλέον κεντρικό σημείο της πόλης μου ήταν κάτι σαν την ομηρική ύβρη που έμεινε ανεξίτηλα αποτυπωμένη στην παιδική μου μνήμη, καθώς αυτή και μόνο αυτή μπορούσε να καταγράφει με ιδιαίτερα οδυνηρό τρόπο το βιωματικό γεγονός. Γι' αυτό μπορώ να πω ότι οι 27 αφηγήσεις μου είναι μια εσωτερική συνάντηση με τον εαυτό μου, η ικνηλάτηση μιας προσωπικής διαδρομής και αναζήτησης, με ιδιαίτερα εμφανές το στοιχείο της απώλειας.

Β. Τζ.

ISBN: 978-618-03-3751-8

9 786180 337518
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83751

metaixmio.gr

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ
ΚΑΙ ΣΕ
e-book

